

Tourism of tomorrow

- svenska experter ger sin syn på framtidens turism och resande

Mountainbike i Whistler. Foto: Al Crawford.

Ishotellet i Jukkasjärvi. Foto: Peter Grant.

Vilka faktorer och drivkrafter påverkar framtidens turism och resande? Den övergripande frågan söker Sara Nordin svar på i ETOURs rapport "Tourism of Tomorrow, Travel Trends & Forces of Change".

Kunskap och information om de omvärldsfaktorer som påverkar turismens utveckling har fått en allt mer central betydelse. Destinationer och turistaktörer är på många sätt del av ett öppet system som påverkas av olika händelser.

Rapporten fokuserar på hur dessa händelser och förändringar mer konkret kan komma att påverka såväl resenären som utbudet på marknaden.

Som en del av rapporten presenteras en modell med de centrala faktorer som förutspås komma att ha en stor betydelse för framtidens turism och resande. Faktorerna kategoriseras in i fem olika områden – sociala, teknologiska, ekonomiska, ekologiska/miljömässiga och politiska.

Modellens innehåll baseras på en grupp svenska turismexperter kunskap och framtidsvisioner. Vissa utpekade områden kommer knappast som någon överraskning, medan andra kan väcka större förvåning. Attraktionskraften när det gäller mörker, kyla, tystnad, lugn och ro är kanske inte given. Originella produkter som t ex kombinationen av autentiska och virtuella upplevelser samt soldrivna farkoster känns också spännande.

Det är denna del av rapporten som kortfattat presenteras i detta faktablad.

Sara Nordin

Sara Nordin är analytiker vid ETOUR. Hennes studier omfattar innovationer inom turism, med speciellt fokus på innovativa miljöer och destinationer. Hon ansvarar även för området omvärldsanalys och restrender.

Tel 063-19 58 45
sara.nordin@etour.se

Faktorer som påverkar..

I en värld där förändring sker allt snabbare, där globaliseringens effekter når allt längre och konkurrensen hela tiden förefaller öka är det onекligen viktigt att hålla sig ajour och följa hur förändringar kan påverka oss och framtidens turism och resande.

SOCIALT:

- Allt äldre befolkning
- Globala sociala nätverk
- Resandet som självförverkligande
- Nya typer av resesällskap
- Privatekonomin
- Brottslighet och terrorism
- Enkelhet & tillgänglighet
- Epidemier
- Avkoppling, tystnad, lugn & ro
- Människors värderingar & begär
- Närvaro i den virtuella världen
- Det avvikande & originella
- Ökad trängsel på trendiga resmål

TEKNOLOGI:

- Billigare transporter
- Trängselproblem
- Kapacitetsproblem i luftrummet
- Energiförsörjning/tillgången till olja & bensin
- Alternativa bränslen/ transportmedel
- Bränsleförbrukning
- Effektivare flygplan/ bättre flygprestanda
- Lägre underhållskostnader
- Snabbtåg
- Internet
- IT-utvecklingen & användningen
- Kombinationen av autentiska och virtuella upplevelser
- Soldrivna farkoster

En svensk expertgrupp, bestående av 18 personer från näringslivet, offentlig sektor och akademien, har i den här undersökningen pekat ut en rad faktorer som de tror kommer att ha stor betydelse för framtidens turism och resande. Faktorerna kategoriseras in i fem olika områden. De utpekade faktorerna finns i de fem blå rutorna.

Kanske kan den här modellen, som de svenska experterna har lagt grund till, väcka tankar kring vilken betydelse dessa faktorer kan ha både för framtidens turism och resande mer generellt, men också mer specifikt för enskilda aktörer och företag, som kan ta med sig tankarna i olika utvecklingsprocesser.

De faktorer som kan komma att ha mest betydelse för den framtida utvecklingen inom det teknologiska området är nära sammankopplade med miljöfrågor som t ex trängselproblem, alternativa bränslen och energiförsörjning. Det finns också ett stort fokus på transporter och transportmedel (flygplan, tåg och bränslen). En annan stor fråga är Internet. Ett spännande område är kombinationen av autentiska och virtuella upplevelser.

När det gäller miljöfaktorerna framhävs förändringar med både positiva och negativa effekter, även om de senare är en majoritet. Större konsumentmedveten-

Rymden nästa. Foto: www.spaceadventures.com

het och ett större utbud ekologiska produkter på marknaden tillhör de positiva faktorerna.

Hot mot miljön

De negativa handlar i stort om hot mot miljön och naturen som t ex klimatförändringar, terrängkörning, politiska beslut som kan bidra till exploatering av vissa platser och en ökning av t.ex. stormar och andra naturkatastrofer.

Två faktorer är nära kopplade till den politiska arenan – politiska beslut och lagar. Risken för fler pandemier som SARS nämns också. Det är också troligt

att kraven på företag att vara mer miljövänliga ökar, speciellt på transportsidan, både genom kundernas ökade efterfrågan samt genom lagar och regler. En förväntad konsekvens av miljöfaktorerna är dyrare resor.

Har vi råd att resa?

De ekonomiska faktorerna betonar i huvudsak två frågeställningar – har vi råd att resa och får vi valuta för pengarna? Huruvida vi har råd eller inte är beroende av valutakurser, ekonomiskt välstånd, priser, skatter och utbudet av lågprisbolag. An-

...framtidens turism

tal lediga dagar och tillgänglig tid är också en viktig faktor.

Minst enighet råder det kring de *politiska faktorerna*. Här är bilden splittrad. De faktorer som nämns är av både nationell och internationell karaktär. På den internationella arenan pekas faktorer som global terrorism, statsklick och regimer samt global demokratisering ut. De nationella faktorerna som kan komma att påverka utvecklingen av framtidens turism och resande rör strategier och tillgängliga resurser, vikten av en tydlig politik för turistnäringens utveckling, hur byråkrati och tillstånd som behövs i olika sammanhang hanteras samt beskattningen av t ex arbetskraft och företag.

Det annorlunda och originella

Beskrivningen av de viktigaste *sociala faktorerna* är också varierande. De som sätter individen i centrum betonar vikten av värderingar, självförverkligande, människors behov, den ekonomiska situationen och det faktum att vi lever allt längre. Det handlar också om vilka produkter och tjänster människor söker, som det annorlunda och originella, det enkla och det tillgängliga. Faktorer som rör sociala grupperingar pekar ut mer globala nätverk, ett ökat behov av att tillhöra en grupp och känna samhörighet samt nya resesammansättningar. Hoten från omvärlden handlar i huvudsak om brott och terrorism, men även epidemier. Problem med att populära och trendiga resmål troligen kommer att få brottas med en ökad trängsel i framtiden nämns också.

Modellen visar tydligt att vissa faktorer hör hemma i mer än ett fält och också har konsekvenser för mer än ett område. Det är naturligtvis många faktorer tillsammans som slutligen påverkar och förändrar konsumentbeteenden och preferenser samt marknadens villkor.

I denna komplexa verklighet, som förefaller förändras allt snabbare, är det viktigt att fånga upp signaler som tyder på förändring i ett tidigt skede för att försöka dra fördel av dem istället för att överraskas. Vi kan inte förutse framtiden, men vi kan försöka ta till oss hur vår omvärld ser ut idag och hur den kan förändras imorgon.

Undersökningens expertgrupp:

- Tommy Andersson, professor, Handelshögskolan, Göteborg
- Dennis Bederoff, Nutek, fd direktör Turistdelegationen
- Göran Cars, professor och avdelningschef, KTH
- Anders Ehrling, Sverigechef, SAS
- Carl Fredriksson, professor och grundare av Eurofutures
- Thomas Fürth, docent och forskningsledare vid Kairos Future
- Lisbeth Godin Jonasson, regionchef, Svenskt Näringsliv
- Stefan Gössling, universitetslektor, Lunds universitet
- Bo Johansson, avdelningschef, Sveriges Rese- och Turistråd
- Marie Johansson, marknadschef, Ticket
- Jan Larsén, VD, Strömma Turism & Sjöfart AB
- Dieter K. Müller, docent, Umeå Universitet
- Elizabeth Nyström, riksdagsledamot ordförande i Sveriges Turistråd
- Bengt Sahlberg, professor emeritus i turism
- Lars Stenström, handläggare turismfrågor, Näringsdepartementet
- Christina Wennmark, fd VD, Svenska Resebyråföreningen
- Staffan Widlert, generaldirektör, Rikstrafiken
- Staffan Widstrand, ledamot i styrelsen för Ekoturismföreningen

EKOLOGI/MILJÖ:

- Klimatförändringar/globala miljöförändringar
- Det uttunnade ozonskiktet
- Politiska beslut som stöttar turismexploatering
- Kundernas ökade medvetenhet
- Terrängkörning
- Kraven på ökad miljöanpassning
- Hårdare miljökrav på flyget
- Kvalitetsmärkta produkter
- Transporter påverkas av stigande oljepriser
- Extremt väder kan tillta
- Miljö- & naturkatastrofer
- Lagstiftning framtingad av växthuseffekten
- Risken för pandemier som sars

EKONOMI:

- Växelkurser/valutaeffekter
- Valuta för pengarna
- Ekonomiskt välstånd i hemlandet
- Ökat globalt välstånd
- Folks ledighet
- Oljepriser
- Ekonomiska reformer
- Tilltalande utbud
- Trivselfaktorer, service, tystnad
- Tillgång till kapital för turistföretag
- Nya resurser för marknadsföring
- Den generella prisbilden
- Billig, effektiv infrastruktur, tex lågprisflyget
- Ökad kunskap om turismens ekonomi

POLITIK:

- Säkerhetspolitik
- Miljöpolitiken, Kyoto-avtalet
- Beskattning av arbete
- Byråkrati kring byggnationer/investeringar
- Arbetsmarknadens rörlighet
- Global terrorism/ hot
- Statsklick/ regimer
- Global demokratisering
- Ökad jämlikhet
- En tydlig politik för turistnäringen
- Företagsbeskattning, momsattser
- Fokus på viktiga utvecklingsområden
- Den ökade liberaliseringen
- Politikens erkännande av turismen
- En förändrad beskattning av tjänster

Fem frågor till tre experter

Vi har bätt tre av experterna i ETOURs undersökning att också svara på fem detaljfrågor om framtidens turism. Här är frågorna:

1. Vilka av faktorerna i modellen tror du kommer att ha allra störst påverkan/betydelse för framtidens turism och resande?
2. Vilken är nästa stora trend som kommer att attrahera turister?
3. Vilket tror du kommer att bli nästa stora resmål?
4. Vad tror du blir den största skillnaden mellan dagens turister och resenärer och morgondagens?
5. Hur ska Sverige locka turister i framtiden?

Marie Johansson,
marknadschef Ticket

1. Det som påverkar mest anser jag är ekonomin. Hur mycket pengar vi har över för att prioritera resande avgör hur mycket vi reser. Utvecklingen av lågprisbiljetter till allt fler destinationer har gjort att vi tar allt fler "kortsemestrar". Att åka till en storstad över en weekend innebär inte någon stor kostnad och har blivit en del av vardagen.

2. Semester handlar inte längre bara om att fly från vardagen, utan vi vill också uppleva mycket och få nya erfarenheter. Sol&bad kommer fortsatt att vara populärt, men allt mer i kombination med något annat, som t.ex. safari, kulturella sevärdheter eller storstäder. Destinationer som kan erbjuda mångfalden av olika upplevelser kommer därför att bli mer populära. Kryssningar har de senaste åren fått en boom och jag tror att efterfrågan bara har börjat.

3. Som långväga resmål tror jag inte att vi kommer att se något nytt resmål, lika stort som Thailand och Kanarieöarna, utan mer spridning på vilka länder vi reser till. Nu när vi har blivit mer resvana är vi redo för att se andra delar av världen, t.ex. Sydamerika.

4. Resandet kommer att bli vardag för än fler och blir därmed än mer individuellt. Aktivitets- och upplevelseresor blir vanligare och mer intressespecifikt. Världen fortsätter att bli "mindre" med ökade resvanor och förbättrad tillgänglighet. Vi kommer därför att resa allt längre bort även på kort tid. Fler kommer nog att göra weekenderesor även till långväga destinationer.

5. Vi har varit dåliga på att lyfta fram och marknadsföra vad hela vårt land har att erbjuda. Stockholm som stad har fått bra publicitet utomlands, men få känner till andra delar av vårt land. Lokalt på kommunnivå har vi också satsat alldeles för lite på turism, vilket också borde prioriteras.

Christina Wennmark,
fd VD Sv. Resebyråföreningen

1. Det finns både positiva och negativa faktorer. De negativa rör främst det politiska området som att det är osäkert att åka till vissa områden. De positiva ligger inom det sociala området med ökade globala nätverk och resande som självförverkligande. Jag tror inte de teknologiska faktorerna har så stor betydelse eftersom resenären i första hand väljer resmål och destination.

2. Dynamisk paketering. Man paketerar själv efter resmål och upplevelser som man önskar kombinera.

3. Asien med Kina. Det öppnas nya spännande möjligheter att åka dit.

4. Morgondagens resenärer blir allt mer resvana och ställer högre och högre krav på upplevelser.

5. Med bättre infrastruktur. Flygplatser och hamnar är idag för små. Och med fler entreprenörer och företag med spännande säregna upplevelser.

Bengt Sahlberg,
professor

1. De ekonomiska faktorerna är de viktigaste. Den samlade utvecklingen i världen är klart drivande, alltså ett ökat globalt välstånd och även situationen i hemlandet.

2. Jag tror att det är "multi-trenden", att man vill uppleva så mycket som möjligt när man reser, istället för att fokusera på en aktivitet. Till exempel natur och kultur i ett paket. Man kommer att vilja uppleva så många aspekter som möjligt av destinationen. Detta beror bl.a. på att utbildningsnivån ökar och att åldersstrukturen förändras.

3. Ser man det ur ett globalt perspektiv så har asiaterna, som utgör en stor potential, sett sin närmiljö och de kringliggande områdena. Med detta i åtanke, kommer Europa för många att bli nästa stora resmål, inte minst för asiaterna. För de europeiska resenärerna kommer Indien och Sydostasien, men också Sydamerika, och så naturligtvis Sydafrika att växa ytterligare.

4. Morgondagens resenärer kommer att ha ännu mer pengar och kan då välja dyrare resmål och produkter. Sannolikt kommer vi också att se en ökning av firandet av olika högtidsdagar på bortaplan.

5. Genom att kunna presentera unika mentalt starka produkter, alltså produkter som har en koppling till det som människor känner till och värderar högt som t.ex. polcirkeln, samer, midnattssol, vikingar och Nobel. Sen tror jag att Sverige utan vidare kommer att vara intressant som en kombination av rekreation och det exotiska.

Läs mer

Rapporten "Tourism of Tomorrow" går att i sin helhet hämta gratis på vår hemsida www.etour.se. Den har tyngdpunkt på de sociala faktorerna som värderingar och livsstilsförändringar. Rapporten är skriven på engelska och har beteckningen U 2005:27. Sara Nordin kan också anlitas som föreläsare om framtidens turism och resande.

Redaktör

Per Lindahl
[per.lindahl@etour.se]

Text

Sara Nordin

Avsändare

ETOUR
831 25 Östersund
Tfn 063-19 58 00
Fax 063-19 58 10
E-post [info@etour.se]
Webbplats [www.etour.se]

Tryck

Berndtssons Tryckeri, 2006.03

Mittuniversitetet
MID SWEDEN UNIVERSITY